

PRÁCA S TALENTOVANÝMI ŽIAKMI V PRÍRODOVEDNÝCH PREDMETOCH V ZÁKLADNEJ ŠKOLE ŠKOLSKÁ V BÁNOVCIACH NAD BEBRAVOU

JANA KOLNÍKOVÁ

ABSTRAKT

Cieľom našej práce je poukázať na prácu pedagógov s nadanými žiakmi v prírodovedných predmetoch. Stručne charakterizujeme pojem nadanie a talent, poukazujeme na charakteristické vlastnosti nadaných žiakov. Zameriavame sa na vybrané metódy a formy práce učiteľov s nadanými žiakmi v podmienkach ZŠ, ale ja na prácu s nimi v mimo vyučovacom čase. Ďalej rozoberáme prácu s talentovanými žiakmi na našej škole v prírodovedných predmetoch. Podávame stručnú charakteristiku prírodovedných predmetov a súťaží i predmetových olympiád, do ktorých sa zapájajú žiaci našej školy. V závere sa venujeme analýze výsledkov talentovaných žiakov našej školy a venujeme sa i odporúčaniam pre prax.

ÚVOD

Pre život v súčasnom storočí sú charakteristické zmeny. Zmeny okolo nás i v nás. Životné tempo sa neustále zvyšuje, rastie množstvo poznatkov o svete, o vesmíre, o nás. So vzrastajúcim rozvojom vedy a techniky sa rozvíja celá spoločnosť, stúpa vzdelanostná úroveň ľudí, prehľbuje sa myslenie jednotlivcov a skupín.

Zabezpečiť starostlivosť o formovanie nadania mladej generácie a osobitne efektívnu podporu rozvoja nadaných detí a mládeže je úlohou, od plnenia ktorej bude závisieť rozvoj

spoločnosti v nasledujúcich rokoch. Po roku 1989 sa možnosti práce s nadanými rozšírili o aktivity mimovládnych organizácií, cirkví, náboženských spoločností i súkromných subjektov a všetky vlády deklarovali podporu nadaných ako jednu zo svojich priorit.

Škola je inštitúcia so silným vplyvom na formovanie osobnosti, dáva žiakovi prvú skúsenosť úspechu resp. neúspechu. Je preto žiaduce, zaoberať sa fenoménom nadania a hľadať cesty, ako ho podchytiť a ďalej rozvíjať. Schopnosť učiť sa, tvorivosť, originalita, zaujatie, vytrvalosť, nadanie, záleží od výchovy. Nadanie a talent možno formovať, rozvíjať u každého jednotlivca.

1 POJEM NADANIE A TALENT

Existuje veľa definícií o vymedzení pojmov nadanie a talent. Stretávame sa s chápaním týchto pojmov ako so súhrnom vrodených, zdedených predpokladov, vlôh, alebo ako výsledku rozvoja týchto vlôh. Niekedy sa pojem stotožňuje len so schopnosťami, inokedy sa chápe ako súhrn všetkých predpokladov činnosti. Všeobecne sa však uznáva, že nadanie, resp. talent závisí od biologických, sociálnych, ale aj psychologických zákonitostí, teda od dedičnosti, prostredia, výchovy a aktivity jednotlivca (Oravcová, 2004) .

Pod **nadaním** rozumieme vysoké, sčasti vrodené schopnosti, ktoré sa prejavujú všeobecne alebo v špecifickej oblasti, a na ktorých sa tiež podieľa tvorivosť, motivácia a osobnostné vlastnosti.

Pod **talentom** rozumieme značne rozvinuté a vysoké výkony, ktoré sú založené na vysokých schopnostiach, sčasti vrodených, ale kde veľkú úlohu zohrávajú osobnostné vlastnosti, motorické schopnosti, emocionálne vlastnosti a motivačný systém osobnosti.

Nadanie je silne sýtené kognitívnou sférou, to znamená, že o nadaní skôr hovoríme v súvislosti s vedou, technikou a pod., zatiaľ čo talent je skôr sýtený emocionálno-motorickými schopnosťami, teda talent sa skôr prejavuje v športe a umení.

1.1 NADANÍ ŽIACI

Už dávno je známe, že schopnosti obsahujú tri faktory:

- Všeobecný G - faktor, ktorý je vo väčšej miere dedičný a charakterizuje všeobecnú dynamickú energiu jedinca, jej účinnosť a vnútornú hybnú silu; prejavuje sa v každej činnosti jedinca.
- Špeciálny S - faktor poukazuje na špeciálne schopnosti jedinca v určitých oblastiach, ako napr. v umení, matematike, športe atď. Bez špeciálnych matematických schopností nikto nemôže byť matematikom, ale bez silného všeobecného G –f aktoru sa nikto nemôže stať veľkým matematikom.

K týmto dvom faktorom patrí ešte tretí faktor, bez ktorého sa žiadne nadanie neprejaví. Etický E - faktor, ktorý zahŕňa v sebe morálno-vôľové osobnostné vlastnosti. V niektorej oblasti nadaní žiaci dosahujú oveľa vyššie, lepšie výsledky, ako priemerní žiaci, bežná populácia. Z toho vyplýva, že učitelia majú najviac možností aby mohli postrehnúť nadaných žiakov.

V psychologickej rovine (Glasová, 1995) sa používajú testové a netestové metódy. K testovým možno zaradiť techniky slúžiace na poznanie celkovej úrovne schopností, resp. všeobecnej inteligencie, alebo na poznanie špeciálnych schopností - matematických, jazykových, hudobných, technických atď. Z netestových je možné využiť rozhovor na poznanie celkovej úrovne schopností, rozhradu, motivácie, odhalenia smeru, intenzity záujmov, posúdenie osobnostných vlastností. Ďalej je to pozorovanie pri činnosti, experimentovanie s rôznymi typmi úloh - exponovanie predlôh na literárnu tvorbu, zadávanie matematických úloh, hlavolamov, technických problémov a pod. Vykonáva sa rozbor priebehu činnosti a jej výsledku, analyzuje sa postup práce, využíva sa tiež biografický prístup (dotazníky s alternatívnymi otázkami).

Východiskom starostlivosti o nadaných žiakov sa má stať viacstupňový model činnosti:

1. *stupeň*: depistáž - aktívne vyhľadávanie žiakov na ZŠ vyučujúcimi
2. *stupeň*: orientačno-diagnostická činnosť - orientačné psychologické vyšetrenie s cieľom poznať všeobecnú úroveň schopností, osobnostné vlastnosti, zameranosť osobnosti žiaka atď.
3. *stupeň*: diagnosticko-prognostická a konzultatívna činnosť so zámerom určiť perspektívny smer ďalšieho rozvíjania nadania, vhodné spôsoby rozvíjania (zaradenie do tried pre talentované deti, do krúžkovej činnosti, olympiád, súťaží a pod.)
4. *stupeň*: rozvíjanie nadania a talentu v špeciálnych formách pedagogickej, poradenskej a záujmovej činnosti.

1.2 VYBRANÉ FORMY A METÓDY PRÁCE UČITEĽOV S NADANÝMI ŽIAKMI V PODMIENKACH ZŠ

Východiskom práce s nadaným žiakom je dobre poznať jeho osobnosť. Posudzuje sa podľa výkonov a správania v škole a v mimoškolskej činnosti. Odporúčame v tejto oblasti spolupracovať so psychológmi v CPPaP. V podmienkach ZŠ na výchove a vzdelávaní nadaných a talentovaných žiakov majú možnosť podieľať sa triedni učitelia a ostatní vyučujúci, výchovný poradca, vedenie školy, centrum voľného času (Duchovičová, 2007) .

Výhodné by bolo, keby sa každý pedagóg zaoberal jedným nadaným žiakom. Treba

sa nimi zaoberať individuálne, diferencovane. Je treba podporovať rozvoj myslenia, zadávať im úlohy navyše. Učebnú látku môžu rozvíjať:

- horizontálne, extenzívne
- vertikálne, intenzívne
- kvalitatívne

V prvom prípade ide o rozšírenie povinných učebných osnov, nové učivo sa preberá podrobnejšie. V druhom prípade sa povinné učivo rozširuje tým, že sa žiaci zaoberajú hlbšie jednou témou, zbierajú dáta, píšú úvahy, závery z vlastných výskumov. V treťom prípade - pri kvalitatívnom rozvíjaní - ide o využitie netradičných metód: diskusie, prípravy projektov, práca v záujmových krúžkoch a pod. Hlavným cieľom je intenzívne rozvíjať schopnosti žiakov.

Veľmi dôležité je formovať záujmy a motiváciu žiakov v smere diagnostikovaného nadania, viesť žiakov k systematickej práci vlastnému plánovaniu času. Rozvíjať tvorivosť a divergentné myslenie, imagináciu a fantáziu. Naučiť ich vidieť a definovať problém, stanoviť hypotézy, hľadať argumenty na ich overenie, vedieť interpretovať fakty. Odstraňovať brzdiace a prekážajúce faktory pri rozvoji nadania žiakov.

V každodennej práci s nadanými a talentovanými žiakmi má učiteľ zaujať osobitné postoje, najmä učiť žiakov vidieť problém, nájsť ho a formulovať. Učiť žiakov myslieť, žiadať od nich, aby sami hľadali vysvetlenie. Má podporovať dôveru žiakov v seba, dôveru v schopnosti učiť sa. Má utvárať atmosféru hľadania, vymýšľania, optimizmu. Učí žiakov ako sa majú učiť, všíma si ich problémy, potreby a túžby, dáva im úlohy z reálneho života. Kládne väčší dôraz na myslenie ako na

zapamätávanie. Nadaných žiakov je potrebné naučiť samostatne pracovať s pomôckami, informačnými zdrojmi, odbornými knihami, encyklopédiami, slovníkmi a počítačmi. Veľmi dôležité je pripraviť žiakov na to, aby neočakávali ľahký a rýchly úspech, aby uniesli aj neúspech.

2 PRÁCA S TALENTOVANÝMI ŽIAKMI NA NAŠEJ ŠKOLE V PRÍRODOVEDNÝCH PREDMETOCH

Práca s talentami je dôležitou súčasťou výchovy a vzdelávania na školách. Aj v našej Základnej škole Školská 1123/29 v Bánovciach nad Bebravou sa výrazná pozornosť venuje talentovaným žiakom. Ich nadanie sa snažíme „objaviť“ na 1. stupni ZŠ a ďalej podnecovať a rozvíjať na 2. stupni ZŠ.

Realizácia myšlienok a všetky procesy od podchytenia talentu až po ich konečné úspechy si vyžadujú rozsiahlu prácu a spoluprácu nielen pedagógov, ale aj odborníkov. Úspešnému vyhľadávaniu a systematickej práci s talentami môže napomôcť aj otvorená diskusia a výzva širšou propagáciou, cieľenou motiváciou žiakov a aktivizovaním všetkých zložiek. To je jeden zo spôsobov ako zintenzívniť prezentovanie výrazných úspechov tvorivých a nadaných žiakov.

Treba poukázať na to, že aj aktivity a vedomostné súťaže v teoretických a praktických zručnostiach a ďalšie prezentácie sú priestorom, kde žiaci dosahujú úspechy. Súťaže a prezentácie, ktorých sa žiaci základných škôl zúčastňujú, potvrdzujú, že je medzi nimi veľa výrazných talentov, ktorých vyhľadávanie a ďalšia práca s nimi je pre budúcnosť našej krajiny nesmierne dôležitá.

V práci sme sa zamerali na prácu s talentovanými žiakmi v prírodovedných predmetoch, preto uvádzame ich stručnú charakteristiku, tak, ako je uvedená v Štátnom vzdelávacom programe :

MATEMATIKA - Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa doraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti.

FYZIKA - Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou.

BIOLÓGIA - Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehľbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí.

CHÉMIA - Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti *Človek a príroda* svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a

spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Žiaci a pedagógovia našej základnej školy sa každoročne zapájajú do predmetových olympiád. Predmetové olympiády a postupové súťaže žiakov základných a stredných škôl; sú integrálnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu detí a mládeže v Slovenskej republike, majú postupový charakter a sú organizované ako jedna z foriem dobrovoľnej záujmovej činnosti žiakov, v súlade s dlhodobou koncepciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v oblasti práce s talentovanými deťmi a mládežou. Vyhlasovateľom predmetových olympiád je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Na zabezpečenie aktuálnych olympiád a súťaží uzatvára IUVENTA s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR každoročne kontrakt.

Každá predmetová olympiáda a postupová súťaž sa riadi platným organizačným poriadkom, zaregistrovaným na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR. Organizačné poriadky jednotlivých predmetových olympiád a postupových súťaží určujú a upravujú priebeh konkrétnych podujatí a sú záväzné pre všetkých organizátorov jednotlivých kôl súťaží v SR.

2.1 PREDMETOVÉ OLYMPIÁDY PRÍRODOVEDNÝCH PREDMETOV

Biologická olympiáda (BiO) - je určená žiakom základných škôl, osemročných gymnázií a stredných škôl so záujmom o biológiu, geológiu, environmentalistiku a iné biologické vedy. Organizuje sa v štyroch kolách – školskom, obvodnom, krajskom a celoštátnom.

Fyzikálna olympiáda (FO) - je určená žiakom základných škôl, nižších ročníkov osemročných gymnázií (kategórie E, F a Archimediáda) a žiakom stredných škôl (kategórie A, B, C a D). Organizuje sa v štyroch kolách: školskom, obvodnom, krajskom a celoštátnom. Žiaci, ktorí dosiahnu na celoštátnom kole najlepšie výsledky, reprezentujú Slovensko na Medzinárodnej fyzikálnej olympiáde

Chemická olympiáda (CHO) - je postupová súťaž organizovaná v Slovenskej republike ako jedna z foriem dobrovoľnej záujmovej činnosti žiakov a je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu na školách. Je určená pre žiakov základných škôl, päťročných, šesťročných a osemročných gymnázií a stredných škôl. Člení sa na šesť kategórií (A, B, C, Dg, Dz, EF). Najlepší súťažiaci sa zúčastňujú na Medzinárodnej chemickej olympiáde a Grand Prix Chimique.

Pytagoriáda (PYT) - je matematická súťaž, v ktorej okrem správnosti vypočítaných úloh rozhoduje aj čas, za ktorý žiaci vypočítajú dané úlohy. Za správnosť a za čas sa pridelujú príslušné body. Výsledné bodové hodnotenie sa skladá z dvoch položiek, z bodov za správnosť a z bodov za čas. Účastníkmi vyššieho kola súťaže môžu byť len žiaci, ktorí úspešne absolvovali nižšie kolo súťaže.

Matematická olympiáda (MO) - je určená žiakom základných škôl, osemročných gymnázií a žiakom stredných škôl. Organizuje sa v piatich kolách: domácom, školskom, obvodnom, krajskom a celoštátnom. Celoštátne kolo MO sa organizuje v najvyššej kategórii A. Žiaci, ktorí dosiahnu na CK MO najlepšie výsledky, reprezentujú SR na Medzinárodnej matematickej olympiáde (IMO) a Stredo európskej matematickej olympiáde (MEMO).

2.2. SÚŤAŽE

Okrem predmetových olympiád sa talentovaní žiaci so svojimi pedagógmi zapájajú aj do ďalších súťaží, ktoré sa stali na našej škole tradičnými.

Matematická korešpondenčná súťaž (MAKS) - je celoslovenská matematická korešpondenčná súťaž určená žiakom 5.- 9. ročníka základných škôl a prímý - kvarty osemročných gymnázií. Hlavným cieľom súťaže je rozvíjať myslenie a kreativitu žiakov. Úlohou je žiakom ukázať, že aj intelektuálna činnosť môže byť zábavná či dokonca vzrušujúca a že zdolávanie matematických problémov môže prinášať radosť a pocit uspokojenia. MAKS je určený podstatne širšiemu okruhu žiakov, ktorí si chcú trénovať myslenie riešením zábavných úloh.

Matematický klokan je medzinárodná matematická súťaž pre žiakov základných a stredných škôl. Jej hlavným poslaním je:

- propagovať a popularizovať logické myslenie a matematiku medzi žiakmi,
- umožniť žiakom súťažnou formou porovnávať svoje vedomosti s rovesníkmi z iných škôl, predviesť okoliu svoje schopnosti a dosiahnuť za ne uznanie,
- prispievať k vyhľadávaniu talentovaných žiakov, poskytovať učiteľom matematiky materiály využiteľné na zatriktívnenie a skvalitnenie vzdelávania.

EXPERT geniality show je vedomostná súťaž pre žiakov ZŠ (6.-9. ročník) a všetkých typov stredných škôl. Je výnimočná z niekoľkých dôvodov:

- Žiaci môžu súťažiť v dvoch súťažných témach, nielen v jednej.
- Ponúka sa možnosť výberu zo štyroch súťažných tém, ktoré zahŕňajú angličtinu, dejepis, geografiu (politickú, humánnu aj fyzickú), občiansku náuku, fyziku, biológiu, chémiu a všeobecný prehľad.
- Žiaci si súťažnú tému vyberú, až keď vidia súťažný test.
- Otázky nemajú vopred danú bodovú hodnotu: čím menej súťažiacich zodpovie otázku správne, tým vyššiu hodnotu má. Súťažiaci tiež môžu viac bodov získať (alebo stratiť), ak vyznačia, že sú si odpoveďou istí.

MAKSÍK je celoslovenská matematická korešpondenčná súťaž určená žiakom 2. - 4. ročníka základných škôl. Hlavným cieľom súťaže je rozvíjať myslenie a kreativitu žiakov. Úlohy sú zakomponované do rozprávok a napínavých príbehov na pokračovanie. Zadania úloh sú ilustrované obrázkami samotných riešiteľov.

iBobor - Informatická súťaž - Informatický bobor. Úspešná súťaž sa rozšírila do mnohých európskych krajín. Hlavným cieľom súťaže je podporiť záujem o informačné a komunikačné technológie (IKT) u všetkých žiakov. Súťaž chce iniciovať v deťoch využívanie IKT, posmeliť ich v intenzívnejšom a kreatívnejšom používaní moderných technológií pri učení sa.

3 ANALÝZA VÝSLEDKOV

Pri analýze dosiahnutých výsledkov a úspechov zo súťaží zisťujeme, že talentovaní jedinci získavajú úspechy prevažne len nesmiernou vôľou a vlastnou usilovnosťou. Nemalú úlohu pritom zohrávajú hlavne rodičia žiakov a prípadne učiteľ, metodik, väčšinou však bez ekonomického stimulu na úkor svojho voľného času. To, že s talentami treba pracovať systematicky a cielene, zdôrazňuje aj

„Konceptia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013“, v ktorej sú formulované kľúčové oblasti štátnej politiky vo vzdelávaní a špeciálne smerom k práci s talentami. Citujeme z obsahu Konceptie štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013: *“podporovať vyhľadávanie talentov a identifikáciu talentovaných a nadaných detí a mládeže, podporovať ich ďalší rozvoj a uplatnenie nielen na Slovensku.”* (Drlíková, 2012).

Vyhľadávanie talentov spočíva prevažne na nás, pedagógoch škôl, ktorí vo vyučovacom procese a v mimo vyučovacích aktivitách máme možnosť poznať, kto je talentovaný, a tak môžeme rozvíjať ich záujmy.

ZÁVER A ODPORÚČANIE PRE PRAX

Výber a príprava talentov na súťaž vyžaduje od pedagogických pracovníkov predovšetkým dokonalú prípravu. Spôsob prípravy sa odvíja od konkrétnych daných podmienok a kritérií postupovej súťaže na Slovensku (školské, regionálne, krajské a celoštátne kolá). Jednotlivé kroky prípravy práce s talentovaným žiakom, pri zohľadnení konkrétnych záujmov a vlastností žiaka, si tak vyžadujú dlhodobú odbornú vedomostnú prípravu, spočívajúcu:

- v príprave a tréningu súťažiaceho, čo predpokladá komplexnú, súvislú prácu tímu zloženú z pedagógov a profesionálnych odborníkov z praxe,
- vo vytvorení vhodného študijného, pracovného prostredia s využitím didaktickej techniky na nácvik vedomostí a zručností, ktorý je dôležitý pri príprave na súťaž,
- vo finančnom zabezpečení takejto príprav, ktorá je najdôležitejším aspektom vo väzbe na konkrétnu účasť.

Prvým predpokladom je oboznámiť sa dôsledne s pravidlami a súťažnými podmienkami. Kritériá a podmienky hodnotenia sú pre každú súťaž špecifické. Nesúťažné prezentácie sú väčšinou menej náročné, ale iba čo do prístupu žiaka pri prezentácii, pretože žiak je pritom vystavený menšiemu napätiu. To však neznamená, že kvalita takejto prezentácie alebo možnosti získania ocenení sú nižšie. Formou verejnej obhajoby vlastnej práce, bez vedomia hodnotenia, je účastník vystavený menšiemu stresu a je tak kreatívnejší a otvorenejší. Ocenenia vecného charakteru sú prvým motivujúcim kritériom pre účastníkov. Ďalším nezanedbateľným činiteľom je postup do vyššieho kola, a tým možnosť zisku bodov za umiestnenie na prvých troch miestach, ktoré sa zohľadňujú v prijímacom konaní na stredné školy.

Ďalším predpokladom úspechu účastníkov je pripraviť sústredenie, tréning, ktorého sa zúčastnia odborníci z oblasti obsahu odborného zamerania súťaže. Táto dôležitá časť prípravy je väčšinou v našich podmienkach zanedbávaná, resp. jej je venovaná menšia pozornosť. Najčastejšie je to z nedostatku finančných možností alebo z nedostatku času pedagógov a vedúcich tímov. Po takýchto sústredeniach získajú žiaci cenné rady a skúsenosti, a majú tak možnosť svoje odborné práce upraviť, rozšíriť a doplniť tak, aby zodpovedali prísnyh kritériám a pravidlám konkrétnej súťaže.

Dôležitým predpokladom úspechu je veľmi potrebná aj odborná jazyková príprava žiaka, ale aj obsahová a grafická príprava posteru (vizualizácia výsledkov, fotografie, grafy...).

Po návrate zo súťaže je dôležité uskutočniť stretnutia či diskusie, aby sa účastníkom dala možnosť vyjadriť sa, čo bolo pre nich prínosom, čo novou motiváciou. Výstupy treba samozrejme publikovať minimálne na stránkach školy a významné úspechy zverejniť a sprístupniť širokej verejnosti.

Všetci pedagogickí pracovníci našej si uvedomujú potrebu podchytiť a pracovať s nadanými a talentovanými deťmi. V poslednom období však základné školy, aspoň v našom meste, prichádzajú o nadaných a talentovaných žiakov, z dôvodu ich odchodu na osemročné gymnázium. Potom sa veľmi často stáva, že v predmetových olympiád sa zúčastňujú stále tí istí žiaci. Tí sa však cítia byť unavení a preťaženi. V poslednom období pozorujeme klesajúcu tendenciu snahy žiakov zapájať sa do predmetových olympiád či dokonca ich odmietanie zapojiť sa.

Zostáva na „majstrovskom umení“ každého učiteľa, ako dokáže žiaka zaujať, pritiahnúť jeho záujem o predmet tak, aby chcel v ňom dosiahnuť čosi viac, pretože vedomosti a zručnosti získané na vyučovacích hodinách nestačia. Rozvíjať nadanie žiaka, to je cesta k úspechu. A k úspechu treba celého človeka; či už učiteľa alebo žiaka.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Duchovičová, J.: Možnosti vzdelávania nadaných žiakov v podmienkach bežných základných škôl, Bratislava 2007, Pedagogická revue, 59(1), 30 - 51.

Drlíková, S.: Koncepcia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013. [online.] Bratislava : IUVENTA v Bratislave, 2012, upravené [2012-06-19] Dostupné na internete:

http://www.iuventa.sk/files/documents/legislativa/ap_2012_2013_schvaleny.pdf

Glasová, M., Vybrané kapitoly zo psychológie. Metodické centrum Bratislava 1995, 86 s. ISBN 80-85185-95-4

Kolektív autorov: Štátny vzdelávací program. [online]. Bratislava : ŠPÚ v Bratislave, 2008.[cit.2013-01-12] Dostupné na internete:

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/chemia_isced2.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/biologia_isced2.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/matematika_isced2.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/informatika_isced2.pdf

Molnárová, P., Quittnerová, L.: Projekt výchovy a vzdelávania nadaných detí v základnej škole. [online]. Bratislava, 2007. [cit 2013-03-21] Dostupné na internete: <http://www.sgymc.sk/projekty/talenty/projekt.html>

Oravcová, J. Kapitoly zo sociálnej psychológie. 2.vyd. Žilina : Edis, 130 s. ISBN 978-80- 8070-643-2

ADRESA AUTORA

PaedDr. Jana Kolníková
ZŠ Školská 1123/29
957 01 Bánovce nad Bebravou
jana.kolnikova@azet.sk